

KÂFTARKÜSKİ

(Dedem Eyüp Akçam'ın anısına)

Günlerdir pus, korku, kaygı kalkmadı yaylamızdan. Sabaha güneş doğacak umuduyla giriyorum yayla damının en gerisindeki kırk yamalı, çamur ve süt kokulu yün yorganımın altına. Epeyce dönüp duruyorum uyuyabilmek için. Uyurmuş gibi oluyor, ya da gerçekten uyuyor, sonra bir ürpermeyle sıçrayarak uyanıyorum. Gözümün önünde kara kara şekiller, sayılar, harfler, kulaklarımda gece boyunca duyduğum ya da duyduğumu sandığım sesler... Uykuyla korku, kapkaranlık geceye dönmüş içimde biraz daha fazla yer kapmak için boğuşuyorlar. Kimi korku kazanıyor kavgayı, kimi uyku... Sanki ben değilmişim gibi onları var eden, bana hiç danışmadan içimde cirit atıyorlar.

En sonunda, şükürler olsun! Tan atımına yakın, yakınumdaki bir sepetteki kaz cücüklerinin şirin sesleri, çocuksu umutlarımı çağırıyor, ağırdan sabah oluyor... Tüm cesaretimi toplayıp çıkarıyorum başımı yorgandan. Geceye uzanıp yere yapışmış karanlık damamızın gökyüzüyle birleştiği o en tepedeki kırık camlı küçük pencereye bakıyorum. Güneşle, ayla, yıldızlarla buluşabildiğim o noktaya dönüyorum heyecanla; yok! Yine ıslak, yapışkan, iç karartan bir solukluk gelip kaplamış küçük, kirli camımızı...

Güneş güneş, çocukların ağlıyor
tahta beşik bağlıyor
kır atına bin de gel
kır atın götüne, bir kaşık yağ bir kaşık bal çal da gel...

İçimdeki çocuk şarkısının içinden çıkaramıyorum güneşi. Çıkarıp bacaya asamıyorum. Ben güneşi bacaya asamayınca da eserek, ürpererek sıyrılıyorum yatağımdan. Kâftarküski kapıdaki Tobus'u götürmemiş olsa bari diyorum. Dedemin gözü gibi sevdiği iti Tobus... Dedem köyde, dedemin Tobus'u tüm hayvanlarımızla birlikte bizimle, yaylada. Kahraman Tobus, Kâftarküski çıktı çikalı süklüm püklüm. Bir köşede sızlayarak sabahı ve

bizim yataklarımızdan kalkıp ilk işeme için dışarı çıkmamızı, yaylamızın o kocaman tahta kapısını açmamızı bekler olmuş ne zamandır.

Her gün aynı şeyleri yaşamak için çıkıyoruz yataklarımızdan. Yine bir koyu renkli duman, gözün kesmediği pus sarmış oluyor yaylamızı. Sabah olmuş ama olmamış gibi. Kapı arkasındaki çam gövdesi dayakları kaldırıp gıcırdatarak açıyoruz kapıları. Aldığımız solukla birlikte soğuk bir ıslaklık doluyor içimize. Ürperiyoruz. Kocaman çoban köpeklerimiz gece boyu yağın yağmurla, korkularla ıslanmış, sinip çamura yapışmışlar. Birer pisik gibi kalmışlar. Gözlerindeki ölüm korkusu aralanıyor, küçük bir yaşam ışığı beliriyor bizi görünce. Canlanıyorlar. Gece boyu dinlemişiz ağlayıp sızlamalarını. Kapıları tırmalamışlar içeri almamız için. Duymazdan gelmişiz onları bir yaylanın milleti olarak. Onları kendi utançlarıyla bırakıp kapıda, biz kendi utançımızla girmişiz döşeklerimize. İtlerimizin ağlaşmasına, kuzularımızın meleşmesine, danalarımızın mızıldamasına, küçük çocukların ağlayıp ağlayıp bayılmasına tıkamışız kulaklarımızı.

Günlerdir dana kuzu zaten kalmamış dışarıda. Yitip gidenin, parçalananın, kanı yerde kalanın haddi hesabı yok çünkü. Komlarda, üstü açık ağıllarda geceleyen tüm hayvanlar içeri alındılar. Kokularıyla, soluklarıyla, kapkara gözleriyle, idrarlarıyla, dışkılarıyla, ocak başlarımızda, yataklarımızdalar.

Sabah kapıyı açınca, hangi it kurban olup gitti Kâftarküski'ye bu gece acaba diye bakıyoruz pus içindeki yaylaya. Hangi kapıdan bir çocuk ağlaması, hangi evin önünde kanlı bir haltayla boşanmış zincirin şangırtısı duyulacak... Bekliyor ve bakıyoruz.

Köpekleri ağlatıp sızlatıyor Kâftarküski, canı hangisini isterse alıp parçalıyor. Bir aydır pusa ve Kâftarküski'ye tutsağz. Soru sormaya da korkuyorum artık. Biri basacak sonunda tokadı. Gören var mı bu Kâftarküski'yi diye sorduğumda, öyle boş boş bakıyorlar ki, ben onların boş gözleriyle korkudan başka hiçbir şey bilmediklerini kendilerinden bile gizlediklerini biliyorum. Ben sordukça da, utançlarından büyüyor öfkeleri.

Düğünlerde kispette el şaklatıp poz satan pehlivanları, düne kadar ocakta kül bırakmayanları, diline sözü alınca Köroğlu'nu çaya tepen Kiziroğlu'nu bile hiç sayan delikanlıları, höküleri, karılarının iç donlarına sokup erkekliklerini işeyemeyecek kadar ufaltıp yok ediyor.

Gece işemeye çıkan yok artık. Bir tek kapı sesi duyulmaz oldu yaylada.

Her yeni gün bir önce anlattığını unutup yeni yalanlar kuran, düşleriyle yaşayan çocukların arasındaysa gerçeği bulmam çok zor. Kimisi iki adam boyu, gözlerinde iki koca lüks ışığıyla gezen, itleri iki lokma yapan, yüzü kıllı, ağzı köpüklü koca bir hayvandan söz ediyor. Kimisi Kâftarküski denen canavarın kanatlı bir yaratık olduğunu, yaylanın bir başındaki Danacı Diki'nden atlayıp öte yandaki Nahırcı Çayırı'na konduğunu, havada uçarken iki eliyle birer it koparıp götürdüğünü söylüyor. Bir tek dişi de bir atın kafası kadarmış... Onlar uydurdukça ben de uyduruyorum elbet. Görmedim, bilmem demiyorum

Nenemin Kuran'ını indiriyorum evin koşatında asıldığı yerden. Bir köşeye çekilip 50. surenin, Kâftarküski'nin içinden türemiş olabileceği "Kaf" suresinin 45 ayetini bir bir çözmeye çalışıyorum. Çıkamıyorum işin içinden, öğrendiklerim yetmiyor. Köyün en bilgili öğrencisiyim oysa. Yıllardır Kuran öğreniyorum, fıkıh, hadis, tefsir okuyorum. Bu surenin ölümden sonraki dirilişe inanmayanlar için indirildiğini biliyorum. Kâftarküski bizim köye ölümden sonraki dirilişi yeniden duyurmak için mi geldi? Yediden yetmişe inançlıdır köylümüz; hepimiz inanırız kıyamet gününe, cennete, cehenneme de, arada Ramazan'da oruç tutmayanlar, Cuma'da camiye gitmeyenler, cünup gezenler çıkıyor işte.

Arap abecesinin 22. harfi Kâf. Osmanlı ve Fars abecesinde de 25. harf yine Kâf... Ebcet hesabındaki değeriye 100. Bunları bir araya getirip harmanlıyorum, sanki bir ip ucu, bir umut ışığı var gibi geliyor. Arap abecesindeki 22. harf işin gizi olmalı. Bu yirmi ikideki ikilerden biriyle Fars abecesindeki 25'ini çarpınca 50 çıkıyor. Kaf suresi bu... Yirmi ikinin geride kalan diğer ikisiyle 50. Sure'nin 50'sini çarpınca da Ebcet hesabındaki 100'ü buluyorum. Buraya kafa yormalyım. Çocuklardan uzaklaşıp Kuran yapraklarında, elimdeki çubukla evin arkasındaki çamurda hesaplar yaparak karmaşayı çözmeye uğraşıyorum, çıkamıyorum içinden.

Türkçe sözlükten çoktan kestim umudu. Farsça yarmaktan geldiğini yazıyor Kâf sözcüğünün. Hadi diyelim Kâf'a "tar" ekledik, "Kâftar", "yarıcı" oldu. Sonundaki Küski ne? Ot yığınlarını, bululları taşıdığımız o uzun ağaçlar küskü ise, küski bunun neyi? Hadi o da bir dil sürçmesi diyelim. Küsküyü küski yapmış köylümüz. Kâftarküski'yi bu bulduklarımızla çözünce, ot taşınan ağaçları yaran bir yaratık çıkıyor ortaya ki, bunun bir anlamı yok. Çok yoruyorum kafamı, patlatacak gibi oluyorum. Anlam aramayacaksa dilimizde, niye konuşuyoruz, niye okuyoruz? Koca bir köy, bizi yesir (esire öyle deriz biz,

Ermenilerle çok birlik kalmış, onlardan öğrenmişiz belki de) almış ne olduğunu bilmediğimiz bir hayvandan (ki hayvan olup olmadığı da belli değil) onca kitapla, anlamı karnında kırk yöne giden söylenceyle, destanla, meselle, kalemle, kitapla kendimize bir yol bulup kurtulamıyorsak, insanın binlerce yıl yığıp yığıştırdıklarının, tarihin, hatta inançlarımızın değeri ne?

Allah'a sığınıp sabahlara kadar dua ediyor köylümüz. Bana Kuranı baştan sona kaç kez okuttular, sayısını unuttum. Yok! Günler, geceler bitip gidiyor, geceler boyu içimizi titreten o iğrenç hayvan böğürtüleri, köpek sızlamaları bir türlü bitip tükenmek bilmiyor.

Bir akşam üzeri, ben yine arkadaşlarımdan uzakta, bacanın arkasındaki dalda yerde işerken duyuyorum o bildik öksürüğü... Dedem bu! Yetmiş varmış yaşına bakmadan, üç saatlik yürüme yoldan, köyden kalkıp geldi sonunda! Kâftarküski çekip getirdi onu da buraya. Köyümüzün Deli Eyüp'ü... Yıllardır gelmez yaylaya. Köydeki evin gerisinde ateşten hiç indirmediği isli güğümündeki çayıyla hiç sönmeyen sigarasına ara verip yaylaya kadar geldi demek. Deli diye gülerler arkasından, yüzüne gelince de yiğitliğini, kahramanlığını anlatırlar nedense.

Gecenin bir yarısı, herkes kara uykudayken, aklına esti mi, atar elini kulağına, başlar türküye... "Ezel bahar gelmeyince garip bülbül ötmez imiş." Ya da, "Ağa olsan, paşa olsan, beğ olsan/ yakasız külmeğe sararlar bir gün..." Bitmez türküleri, koşmaları, beyitleri, dizeleri dedemin. Bir yanı âşık dedemin, bir yanı bilge, bir yanı türkücü. En çok da gençliğinde vurulup murat alamadığı kızlara, kadınlara yanar. Kalkar giyinir üstünü birden, itin pisiğin arasından gecenin karanlığına karışır dedem. Çocukluk aşklarından birinin evinin önünde, arkasında oturur, sigarasını tütürür. Kimse Allah'ına ya da şeytanına sığınıp tek söz diyemez dedeme. Koca köyden Ermeni kavgasında eline tüfek alabilmiş bir elin parmağı kadar adamdan biri de o. Toprak olup gitmiş diğerleri; bir o kalmış. Rus zamanı köylü aç kalmış dağda kaçak konakladıkları Kürt köyünde. Dedem inmiş köydeki mağaraya, Rusların deposuna... Kışın ortası, gecenin yarısında, Ziyaret Tepe'nin altındaki mağara girişinde, nöbetçiyi, Rus saldatını üstünden ayırmadığı o koca hançeriyle öldürmüş. Üç çuval un çıkarmış mağaradan. Saymakla bitmez dedemin yaptıkları. Ermeni kavgasında köyün 500 koyununu Acara'ya aparan, bizim buraları yıllarca titretmiş ünlü Hamşioğulları'nın arkasından iz sürmüş. Sonrası da var... Bir gece yarısı köylü tahıl öğüttüğü değirmenden

fizahlar içinde kaçıp dağılmış... Duvarda bir hortlak oynuyormuş. Değirmenin eski sahibi Malakan Rus'un görüntüsüyümüş duvarda oynayan. Bırakıp kaçmışlar unu, tahılı, çuvalları, dönen çarkları, uğuldayan domuzlukları... Günlerce girememişler değirmene. Kimi ham belle, yani hiç kullanılmamış belle kesmek gerek demiş hortlağı, kimi Tavşantepe'de ayrı bir mezara gömülmüş kefere Malakan'ın mezarında kırk gün Kuran okuduktan sonra kemiklerini köyün mezarlığına taşımayı önermiş. Hepsi de demiş, orada kalmışlar. Kimse davranmamış. Dedem geç duymuş olanları. Hep zarar ettiği o alverlerinden biri için Kağızman'a tuz getirmeye gitmişmiş. Duyar duymaz da girmiş gece değirmene. Yatıp beklemiş gece yarısına kadar. Gecenin tam yarısında bir de bakmış ki sahiden duvarda bir şey oynuyor. Sığınıp yaradana, patlatmış tokadı duvarda sallanıp duran hortlağa... Eli kan içinde kalmış! Meğer değirmenin tepedeki camsız tek penceresinden giren ay ışığında, bacadaki ot gagaç oynarmış duvarın koca taşlarında da, köylü hortlak oynadı sanırmış.

Yine öyle yere bakarak, açık tütünden sardığı sigarasından derin dumanlar çekerek geliyor. Derin dumanlı düşünceler içinde. Gözlerinde birer avuç kan.

"Dede, dede!" diye koşuyorum yanına. O bildik, kırış kırış gün yanığı gülümsemesini takıyor beni görünce yüzüne; ama içi gülmüyor.

"Dede bu Kâftarküski nedir?" diye patlatıyorum günlerdir kafamı kazana döndürmüş soruyu. O, içi dış bir adamdır. Bildiğini de bilmediğini de gizlemez.

"Bilmiyorum bala, bilmiyorum." diyor. "Bir baş belasıdır duyduğuma bakılırsa."

Hiç böyle durgun, yılgın görmemişim dedemi. Birden şafak atıyor bende! Dedem oruç tutmaz! Kimi günler Cuma'ya bile gitmez. Kaç kez görmüşüm Ramazan ayında büyük hazlarla çay yudumladığını, sigara içtiğini. Ben görmezden gelir başımı çeviririm, o benden gizletir avurdundaki dumanı, elindeki maşrapanın çayını ceketinin altına sokar. Şimdi çıkıyor Kaf suresinin Kâftarküski'yle gelip karşımıza çıkışının sebebi!

O akşam daha bir koyu basmış pus... Erkenden iniyor üstümüze karanlık. Önüne konan çorbadan iki kaşık alıp bırakıyor dedem. Yeniden çayına, sigarasına davranıyor. Havada bir suskunluk, bir bitmeyecek bekleyiş... Dedemin gelişine yüreklenmiş kapıdaki Tobus'un yayla çevresindeki kayalıklarda dolanan kurtlara ancak bizim duyabileceğimiz usuldan hırlaması karışıyor geceye. Daha var Kâftarküski'nin zamanına... Geceyarısına doğru gelir o.

Yün döşekler tahta sekilere serilip biz yataklarımıza doluşurken, Tobus da susuyor dışarıda; dedemin isteğiyle kuzuları kapattığımız komun eve yakın köşesine sinmiş olmalı. Kuzuları dışarıdaki üstü açık, iğreti koma kapattırdı dedem. Bu bir meydan okuma, bir çağrı olmalı Kâftarküski'ye...

Dedem, çam çırası ve tezek közü kokulu ocağın köşesinde, gera dediğimiz yerinde tabakasından yeni bir sigara büküyor. Sonra çakmağıyla kızartıp ucunu, dumanını, buharıya, duman bacasına üflüyor. Gözü yukarda, bacadan görünen göğü gözlüyor... Biz susuyoruz, köy susuyor, itler susuyor. Herkesin kulağı bizim eve doğru, kırışte. Gündüz tüm komşular uzaktan görüp selamladılar dedemi. Onun ağır, dalgın, düşünceli duruşunu görüp dağıtmak istemediler kafasındakini. Öyle zamanlarında daha bir bulaşılmaz, uğraşılmaz olur dedem.

Durmaksızın dönüyor, kendime biraz daha geniş bir yer açmaya çabalıyorum yatakta. Uykunun zerresi yok gözümde. Yanımdaki kardeşlerim, yeğenlerim çoktan vardılar uykuya. Bu gece yere, yaylanın toprak zeminine serildi biz çocukların yatağı. Bizim sekideki yeri dedemin döşeği aldı. Boş boş baktı oraya. Ne serin döşeği dedi, ne de kaldırılmasını istedi.

Bitmeyen dönüşlerimin birinde, belki de çok zaman sonra, Tobus'un ağlamayı andırır sızlanmasıyla açıyorum ağırlaşmış göz kapaklarımı; demek dalmışım arada. Kâftarküski geliyor olmalı. Dedem başındaki sarığı düzeltiyor iki eliyle, kuşağındaki hançeri çıkarıp yokluyor. Alevi kafesine alınmış kandil ışığında, ocağın kenarında, taş duvarın önünde gittikçe büyüyen bir gölge oluyor dedem. Onun Kâftarküski'ye meydan okuma kararı mı büyütüyor gölgesini, cesareti mi bedeninden taşıp gözlerimize akıyor, bilmiyorum. Onu izliyorum. Herkesin ona en çok benzettiği ilk erkek torunum ben. O yiğit adam benim dedem!

İyice artıyor Tobus'un ağlayıp sızlaması... Kapıya geliyor sonunda bizim eski kahramanımız Tobus. Kapımızı tırmalamaya başlıyor.

Derin soluğunu duyuyorum dedemin. Kapıya doğru yürüyor. Yüreğimin gümbürtüsü kulaklarımı sağır edecek. Dedem yayla damımızın ağır tahta kapısını usulca açıyor. Dışarda ay ışığı var! Bir aydır göremediğimiz ay, ışığıyla bir düğün yeri gibi ısıtmış yaylanın ortasını. Dedem kapıdan eğilerek çıkıyor dışarı, "Geldim Tobus, korkma oğlum!"

deyişini duyuyorum. Tobus sıçıyor havaya, çamurlu iki ayağını basıyor dedemin omuzlarına. Yüzüne bakıyor taparca sevdiği sahibinin, dönüyor komun öbür başına doğru, "Hav!" diyor, "Hav Hav!" Günler, haftalar sonra, ilk kez, yaylayı, geceyi ve ay ışığını bir köpek sesi yırtıyor. Ağırca, kendiliğinden ve gıcırdayarak kapanıyor tahta kapı.

Tobus'un zincirini zorlayarak saldırdığı yöne bakıyorum. Bir şey yok görünürde. Tobus gerilip gerilip vuruyor zincirine. Sonra dönüp bana bakıyor. Orda olup olmadığını yokluyor. Beni görünce yeniden bağırıp saldırıyor o köşeye doğru. Hançerimi yokluyorum. Kınından sıyırıp sol elime alıyorum. Ay ışığında ışıltısı vuruyor yüzüme. Korkum düşüyor hançerin çeliğine. Kim demiş ki korkusuz insan var diye. Hiç sanmıyorum... Rusların kestiği Hasan babamın acısıyla, öylesine sahiplendiğim tüfeğinin parıltısıyla çıktım dağdakilerin yanına... Acının verdiği bir umarsızlık belki. Ermenilere uzaktan sıkarken mermileri, az mı korktum sanki... Açlıktan titrediğimiz o uzun kış kaçışlarında sığındığımız Kürt köyünün kömür gözlü kızlarına yiğit görünebilmek için, anlatacak laf olsun diye yanaştım Rusların deposuna. Ya amansız soğuktan ötürü yoktu yerinde nöbetçi, ya bir kuytuda uyuyup kalmıştı. Korca korca sürükleyip çıkardım üç çuval unu. O soğukta kaynar terler akıtarak çektim kayalıklara, koşarak habere vardım aç kalanlara, karlara bata çıka... Öyle kahraman oldum. Köyün koyunlarını Acara'ya aparan Hamşioğulları'nı izledim de ne yaptım. Hiç! Cinmiş, periymiş, hortlakmış kanmadığımdan, gözle görmediğime inanmadığımdan yumrukladım değirmenin ay ışığında ot gagaç gölgesi oynatan duvarını...

Şimdi zor işim, çok zor, öbür hikâyelere benzemez. Ya bu adın hakkını vereceğim, ya yaşlıtlarım gibi, bir ayak cami bir ayak ev, müselle taşına yatırlacağım günü bekleyerek sümsük sümsük dolanacağım. Yok! Yapamam. Yüreğimde daha çok deli esintiler, toy bulutlar dolanmakta. Alamamışım muradımı bu dünyadan. Bu adı yere düşüremem. Ahıska'dan bir kıl çadırla gelmiş Murat'ın büyük torunuyum ben. Şeyh Şamil kanından... Buraların eski sahibi, Atabekler soyundan Bedir Beye kafa tutmuş Murat dedem. Onun Rus beşlisinden korkmuş da bağışlamış bu yerleri köyümüze Bedir Bey... Ödle köylümüzün bir bakır kazana doldurduğu inek yağıyla adamı yumuşattığı, kendine acındırıp yayla yerini aldığı kocaman bir yalan... Ya da ben Murat dedemin anlattıklarından öyle biliyorum. Hangisi gerçek, hiç önemli değil. Bildiğim bir gerçek var, bu Kâftarküski neyse onunla kapışmak zorundayım. Onunla kapışacağım ve kimse kapısının önünde dolanıp bir eski sevdalıma türkü söylediğim için ters bakamayacak bana. İçim elvermiyor geri çekilmeye...

Birden görüyorum onu! Komşunun, Etem'in yaylasının oradan, duvarın dibinden art ayaklarının üstüne ayaklanıveriyor kâfir! Bize doğru bakıyor. Tobus yiğitliği unutup yeniden, bacaklarımın arasına doğru geliyor sızlayarak. "Korkma Tobus! Buradayım oğlum." diyorum. Daha sözümü bitirmeden, bizim komun başında beliriyor Kâftarküski'nin gölgesi! Bir adam boyundan yüksek, görülmemiş bir hayvan! Kurt desem değil, ayı desem hiç değil. İkisinin arası da değil. İçimdeki korku bir yanardağ gibi patlayıp sarıyor bedenimi, yanıp titriyorum. Saldıracak! Ağzını açmış, dişlerini gösteriyor. Yani... Bu demek ki, ürkütme, korkutmak istiyor bizi. Hançeri sıkıca kavrayıp sınıyorum aşağı. Yaklaşırsa vuracağım. Koca elleriyle komun çeper taşlarını yuvarlamaya çabalıyor. Gözümün önünde kuzuları götürecekt!

Birden doğruluyorum sindiğim yerden. Komun çeperinden kocaman bir taş kaldırıyorum iki kolumla...

"Tut ha Tobus!" diye ünleyip fırlıyorum ortaya! Salladığım kaya parçası sesimle birlikte iniyor Kâftarküski'nin böğrüne! Sendeleyip düşüyor bir korkunç böğürmeyle! Karşıdan dağlar ses veriyor sesine! Doğrulup kalkıyor inleyerek, bir kaya parçası daha kaldırıyorum çeperden, budur belinin ortası deyip bindiriyorum! Acıyla dönüyor bana. Gözlerinde kocaman bir ay ışığı! Gözlerinde, müthiş bir öfke, kan, şaşkınlık ve ölüm korkusu... Sendeleterek kaçıyor dört ayağının üstüne. Yaylanın arkasına, hağıllara doğru gidiyor. Bir de acılı bir ağlama tutturmuş ki... Köyün tüm itleri de onunla birlikte başlıyor ağlamaya...

"Tut ha Tobus!" diye ünlüyorum yeniden. Alapaça at binmiş bir yiğit oluyorum birden. Yetmişimden otuzlarıma dönüyorum. Vuruyoruz Kâftarküski'nin ardına, kan izlerine... Kayalıklardan geliyor sızlaması. Oralarda gizlenmiş olmalı.

Duruyorum birden. Can kaygısıyla saldırabilir! Bırakayım, ölecekse rahat ölsün. Gözünde ölümün ışığı vardı... Ölmeyecekse de bir daha gelemeyecektir buralara.

Tutup Tobus'u haltasından geri dönüyorum. Köyün içinden kapılar açılıyor bir bir. Beyaz içlikleri, titreyen yürekleri ve kandil ışıklarıyla kapılarının önüne çıkıyor sözde yiğit, özde ödle köylülerim. Az önce ağlayıp sızlayan itler birden kahraman kesiliyor, havlamaya başlıyorlar. "Çor itoğlütün andırları!" diye bağıryorum. Sesim dağları titretiyor.

Artık dönebilirim eve... Tezek közünde önce bir çay yaptırmalı, sonra da tan atımına kız saç kaçak Muş tütününden efkârlı bir dumanı katmalı... Ama hiç yatmamalı. Gün akşama, kutlamaya gelenler karşılanmalı!

* * *

"Süleyman Paşa'nın İstanbul'a gönderdiği av hayvanı- 1782: Çıldır Vâlisi Süleyman Paşa'nın adamlarından bazıları av yapmak için kırlara gider gelirken, dört ayaklı, büyük ve o zamana kadar hiç görülmemiş bir hayvana rastladılar. Canlı olarak yakalamaya çalıştılsa da başarılı olamadılar. Sonunda bu vahşi hayvanı tüfenk ile yaralayarak öldürdüler. Herkesin ilgisini çeken hayvan ölüsü, Çıldır Vâlisi Süleyman Paşa'ya da gösterildi. Gerçekten ne görülmüş ve ne de işitilmiş bir olayla karşı karşıya idiler. Derisi yüzdürüldü öylece Çıldır'dan İstanbul'a gönderildi. Âsâfi Divânına getirildiği ve sergilendiği zaman, hayvanın cinsiyeti ve kimliği hakkında kimse bir şey söyleyemedi. Daha sonra verilen emirle bu hayvan derisi Enderun-ı Hümâyün'a gönderildi ve oraya serildi. (Ahmet Vasıf Efendi, Mehâsinü'l-Asar ve Hakâiku'l Ahbar, Hazırlayan M. İlgürel, Ankara 1994, s. 45,84- Ardahan Tarihi-)

"Ne yazıyorsun Büyükbaba?" diye yanaşiyor büyük torunum bilgisayarımın başına; irkiliyorum. Kenti günlerdir tutsak almış pus, duman içinde bunalmış, çocukluk anılarıma dalmışım... Sokaktan gelen o sevimsiz motor homurtuları, sevgisiz haykırımlar ve kentin uğultusu titretiyor odamın camlarını. Tarih, dilin satırlarından doğmuş bir kurgu gibi uzanıyor önümde...

"Aradığım gerçeği yazıyorum bala" diye yanıtlıyorum. Anlamamış gibi bakıyor yüzüme.

Nedir gerçek dediğim? Nasıl anlatacağım gerçeği?

On yıllar önce dedemin bedenine sığınıp, onunla birlikte yaylada ölümüne yaraladığımız, Kâftarküski diye saymaca bir ad taktığımız o canavardan, belki, Ardahan Tarihi'nde Süleyman Paşa'nın da karşılaştığı o bilinmeyen hayvandan mı başlamalı?

Benim Kafkasya Ahıska Türklerinden Murat Dede'nin büyük torunu olan Deli Eyüp'ün büyük torunu olduğumu, O'nun da, Büyükbaba diye seslendiği, bu dünyadan

muradını alamamış ben anlaticınızın büyük torunu olduğunu sanırım anladınız. Onun 22., benim 78. yaş günüm olan bugünün, 5. ayın 24'ünün, aynı zamanda dedemin de doğum ve ölüm günü olduğunu da söylemeliyim. İkimizin yaşının toplamının ve 5. ayın 24'ünün birbiriyle çarpımının Ebced hesabındaki 100'e denk geldiğini kolayca hesaplayabilirsiniz.

İşte size benim tarihim, benim gerçeğim... Var mı anlattıklarımın gerçek olmadığını söyleyecek?

Haziran 1962 Ardahan- Nisan 2002